

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Психолого-педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
Оксана Остроушко
«___» _____ 20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО
ІНТЕЛЕКТУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»**

Ступінь вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Додаткова спеціальність	053 Психологія Англійська мова Інформатика
Спеціалізація	Англійська мова в початковій школі Інформатика в початковій школі
Освітня програма	Початкова освіта. Психологія. Початкова освіта. Англійська мова в початковій школі. Початкова освіта. Інформатика в початковій школі.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Програма дисципліни *«Культура формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи»* для студентів початкової освіти спеціальності 13 Початкова освіта (ступеня бакалавр), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, (додаткових спеціальностей 053 Психологія, Англійська мова, Інформатика) – 14 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти **Кравцова Інна Адамівна**.

РЕЦЕНЗЕНТИ: кандидат філологічних наук, доцент кафедри початкової освіти **Онищенко Ірина Володимирівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти **Захарова Ганна Борисівна**.

Робочу програму навчальної дисципліни перезатверджено на 2024-2025 н.р. без змін на засіданні кафедри початкової освіти від 29.08. 2024., протокол № 1.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні науково-методичної ради університету/вченої ради психолого-педагогічного факультету 29.08. 2024 протокол № 1.

Завідувач кафедри

О. Павлик

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна: *Культура формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи*

Статус: *вибіркова*

Мова(-и) навчання: *державна (українська мова)*

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг (кредити / години)	Розподіл годин						Форма семестрового контролю	
				Аудиторні заняття							Самостійна робота
				Розповіді	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Лекції	Індивідуальні заняття		
Денна	II	III	90/3	48	16		32			42	залік
Заочна	I	II	90/3	8	4		4			82	залік

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна передбачена структурно-логічною схемою підготовки фахівців ступеня бакалавр за освітніми програмами «Початкова освіта. Психологія», «Початкова освіта. Англійська мова в початковій школі», «Початкова освіта. Інформатика в початковій школі». Вона пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Дитяча література», «Основи культури і техніки мовлення».

Мета навчальної дисципліни: сприяти розумінню студентами важливості формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи, підготувати майбутніх вчителів до успішної роботи на уроках читання.

Передумовами опанування навчальної дисципліни є уроки читання у початковій школі.

Завдання курсу: ознайомлення студентів із необхідністю формування емоційного інтелекту в учнів Нової української школи засобами творів художньої літератури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

- ✓ теоретичні аспекти структурно-сміслового аналізу художнього тексту;
- ✓ фактори ефективності читання художньої літератури;
- ✓ використовувати засоби художньої виразності за допомогою інсценізації, драматизації, театралізації;
- ✓ застосовувати театральні-ігрові методи вивчення художніх творів;
- ✓ особливості сценічних здібностей молодших школярів у початковій школі.

Студенти повинні вміти:

- ✓ аналізувати художній твір;
- ✓ інтерпретувати зміст художнього тексту відповідно до змістових ліній «Читаємо», «Театралізуємо» за типовими освітніми програмами О.Я.Савченко та Р.Б.Шияна;
- ✓ сприяти формуванню емоційного інтелекту учнів початкової школи засобами творів художньої літератури.

Навчальна дисципліна «Культура формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи» передбачає використання таких **методів навчання**: пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного навчання, індукція / дедукція; словесні (бесіда, розповідь, пояснення, навчальна лекція), наочні (демонстрація, ілюстрація), практичні (практична робота). **Формами організації** освітнього процесу є навчальні заняття (лекції, практичні заняття, або консультації), самостійна робота, виконання індивідуальних завдань, контрольні заходи; формами навчання є фронтальна, групова, індивідуальна. Під час практичних занять організовується робота в малих групах, проводяться навчальні дискусії, презентуються творчі проєкти, обговорюються питання, винесені на самостійне опрацювання. Кращому

засвоєнню навчального матеріалу сприяє використання таких **технологій**: дистанційного навчання, модульного навчання, контекстного навчання, проблемного навчання, інтерактивного навчання (технології кооперативного та колективно-групового навчання).

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Блок 1. Культура формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи. **Тема 1.** Предмет і завдання курсу. **Тема 2.** Формування емоційного інтелекту в учнів засобами художніх образів творів. **Тема 3.** Комунікативний потенціал емоційного інтелекту. **Тема 4.** Педагогічне керівництво емоційного інтелекту молодших школярів. **Блок 2. Організація роботи над змістом художніх творів.** **Тема 1.1.** Організація роботи над змістом художніх творів на уроках читання. **Тема 1.2.** Інтерпретація, інсценізація, театралізація як засіб формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи. **Тема 2.3.2.4.** Особливості та принципи аналізу, правила інтерпретації та основні етапи розуміння художніх творів молодшими школярами.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
	Блок 1. Формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи											
Тема 1.1. Предмет і завдання курсу	8	4				4	12	2				10
Тема 1.2. Формування емоційного інтелекту в учнів засобами художніх образів творів	12	4	4			4	12		2			12

Тема 1.3. Комунікативний потенціал емоційного інтелекту	12	4	4			4	10					12
Тема 1.4. Педагогічне керівництво емоційного інтелекту молодших школярів	14	4	4			6	10					12
Разом за Блок 1	46	16	12			18	50	2	2			46
Блок 2. Організація роботи над змістом художніх творів												
Тема 2.1. Організація роботи над змістом художніх творів на уроках читання	12		4			8	14	2				12
Тема 2.2 Інтерпретація, інсценізація, театралізація як засіб формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи	16		8			8	12					12
Тема 2.3.2.4. Особливості та принципи аналізу, правила інтерпретації та основні етапи розуміння художніх творів молодшими школярами.	16		8			8	14		2			12
Разом за Блок 2	44		20			24	40	2	2			36
Всього	90	16	32			42	90	4	4			82

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкове оцінювання академічної успішності здобувача вищої освіти визначається за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS і національною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою		Оцінка ECTS	100-бальна система оцінювання
Екзамен	Залік		

відмінно	зараховано	A	90-100
добре	зараховано	B	80-89
		C	71-79
задовільно	зараховано	D	61-70
		E	50-60
незадовільно	незараховано	FX	30-49
		F	0-29

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Культура формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності (за виконання практичних, самостійних та індивідуальних робіт), обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Студентам необхідно виконати всі завдання, передбачені програмою даного курсу, брати активну участь в обговоренні питань на практичних заняттях, виконати творчі завдання. Обов’язковим є дотримання принципів академічної доброчесності, що вимагає самостійне виконання всіх завдань, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, надання достовірної інформації про джерела використаної інформації.

Індивідуальні-творчі завдання

Упродовж засвоєння курсу, студенти мають виконати два індивідуально-творчих завдання.

ІТЗ №1 передбачає опрацювання 2-х художніх творів сучасних українських дитячих письменників.

Студент обирає один із видів (на кожен твір) театральної-ігрової діяльності: (на вибір)

1. Інсценізація.
2. Театралізація.
3. Інтерпретація.

У підготовці короткого **відеоролику** за змістом пропонованих художніх творів (до 3-х хвилин). Головне завдання – аналіз художнього твору засобами театральної-ігрової діяльності, що сприяють формуванню емоційної культури молодших школярів.

Обираючи цей вид роботи, слід пам'ятати про академічну доброчесність (авторські права та інтелектуальну власність).

Перелік художніх творів за освітньою програмою НУШ (1-4 класи)

1. В.Сухомлинський «Глуха дівчинка», «У привокзальному садку».
2. Н.Бічуя «Пиріжок з вишнями».
3. О.Кротюк «Шкідлива звичка», «Кишенькові гроші».
4. Ю.Ярмаш «Зайчаткова казочка».
5. В.Нестайко «Руденький».
6. В.Кава «Він живий».
7. М.Конончук «Гірке морозиво».
8. М.Манеру «Збори іграшок».

ІТЗ №2 це завдання передбачає підготовку проєкту « Театр настрою і почуттів».

Проект готується за художніми текстами, що входять до списку творів рекомендованих авторами списку творів рекомендованих авторами підручників з читання для 1-4 класів НУШ (автора, клас, рік видання слід вказати). Проект передбачає аналіз творів (окремого розділу) обраного підручника, створення авторського словничка настроїв і почуттів до кожного обраного твору.

Вітається залучення до роботи учнів початкової школи, які можуть озвучувати театральний словничок почуттів і настроїв на прикладі обраного художнього твору.

Метою запропонованих ІТЗ є систематизація знань із курсу, а також ґрунтовне ознайомлення з колом дитячого читання за освітніми програмами НУШ 1-4 класи, формування вмінь і навичок організації роботи над змістом творів художньої літератури засобами інтерпретації, театралізації,

інсценізації, що ефективно впливають на культуру емоційного інтелекту молодших школярів.

Обираючи цей вид роботи, слід пам'ятати про академічну доброчесність (авторські права та інтелектуальну власність).

Розподіл балів для заліку (денна форма навчання)

Поточна робота								Залік
Вид роботи	Змістовий Блок 1				Змістовий Блок 2			
	T1.1.	T1.2.	T 1.3.	T1.4.	T2.1.	T2.2.	T2.3. 2.4.	100
лекції	1	1	1	1	1	1	2	
практичні		8	8	8	8	16	16	
Самостійні/Ітз	14				14			
Разом	42				58			

Розподіл балів, що присвоюються студенту: відвідування лекцій – 8 балів, активна участь на практичних заняттях – 64 бали, самостійна робота/ ІТЗ (по 14 балів за кожне) разом – 28 балів. Всього 100 балів.

Розподіл балів, що отримують студенти заочної форми навчання

Поточна робота								Залік
Вид роботи	Змістовий Блок 1				Змістовий Блок 2			100
	T1.1.	T1.2.	T 1.3.	T1.4.	T2.1.	T2.2.	T2.3. 2.4.	
лекції	2				2			

практичні		4					4	
Самостійні/Ітз	44				44			
Разом	50				50			

Розподіл балів, що присвоюються студенту: відвідування лекцій – 4 бали, активна участь на практичних заняттях – 8 балів, самостійна робота/ ІТЗ (по 44 бали за кожне) разом – 88 балів. Всього 100 балів.

Оцінювання знань студентів на практичних заняттях

- 1) 4 бали – студент дає ґрунтовні, змістовні та повні відповіді; наводить приклади й коментує їх; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому основну наукову літературу; вільно використовує практичні навички інтерпретації, інсценізації та драматизації художніх творів з кола читання; здійснює аналіз своєї роботи та робить аргументовані висновки, дотримується академічної доброчесності при виконанні індивідуально-творчих завдань.
- 2) 3 бали – студент дає точні та зрозумілі відповіді, що подекуди потребують додаткових запитань; повно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому основну та допоміжну літературу; аналізує зміст прочитаних творів; практичні завдання розв’язує з помилками; викладає матеріал з окремими неточностями.
- 3) 1-2 бали – студент має значні помилки при відповідях, не повно розкриває зміст теоретичних питань, не прочитав повний рекомендований список творів художньої літератури, зробив частковий аналіз прочитаного; практичні завдання розв’язує з помилками.
- 4) 0 балів – студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; не розуміє змісту теоретичних питань; неспроможний дати

відповідь на елементарне запитання та зробити висновки; не виконав практичні завдання; відмовляється відповідати.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Будянський В.І. Шкільний театр [навч.посібник] / В.І.Будянський, Д.В.Будянський. Суми: вид-во «Козацький вал», 2016. 184 с.
2. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р., № 87) URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennyadержavnogo-standartupoch atkovoyi-osviti>
3. Заєць В., Суворова Н., Сухоненко Н. Художній твір як інструмент виховання особистості молодшого школяра. *Васильківський вісник*. 2015. № 10. С. 4-7.
4. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
5. Марко В. Аналіз художнього твору: навч. посіб. для студентів пед. ВНЗ. Київ: Академвидав, 2013. 278 с.
6. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: навчально-методичний посібник / Котик Т.М. Тернопіль: Астон, 2020. 192с.
7. Науменко В. Комплексний аналіз художнього твору: методичні аспекти. *Учитель початкової школи*. 2018. № 10. С. 22-25.
8. Савченко О.Я. Українська мова та читання: Підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Частина 2 // О.Я.Савченко. І.В.Красуцька. Київ. УОВЦ «Оріон», 2020.160с.
9. Савченко О.Я. Українська мова та читання: Підручник для 4 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Частина 2 // О.Я.Савченко. І.В.Красуцька. Київ. УОВЦ «Оріон», 2021.160с.
10. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл.закл.загал.серед.освіти (у 2-х ч.): Ч2/ І.О.Большакова, М.С.Пристінська – Харків: Вид-во «Ранок»,

Допоміжна література

1. Білоконна Н.І. Емоційна культура як наукове поняття / Н.І. Білоконна, В.С. Абрамчук. Вісник Міжнародного дослідного центру: «Людина, мова, культура, пізнання: щокварт.наук.журн.: [гол.ред.О.М. Холод]. Кривий Ріг, 2015. Том 38 (1). С.48-53.
2. Ісаєва О. Концептуальні основи аналізу художнього тексту в школі. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2014. № 6. С. 2-5.
3. Ісаєва О. Роздуми навколо проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору в школі. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2017. № 2. С. 29-31.
4. Кравцова І., Велика К. Особливості роботи над змістом художнього твору у початкових класах. Формування творчої особистості в умовах компетентнісної освіти: збірник науково-методичних статей кафедри ЗМПН ДВНЗ. Кривий Ріг: КПІ, 2016. Вип.9. С. 77-81.
5. Кравцова І., Яковенко В. Етапи роботи над творами різних жанрів на уроках літературного читання в початкових класах. Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ» КПІ, 2016. 56 с.
6. Крившенко Л. Опанування молодшими школярами вміння аналізу тексту на уроках літературного читання в евристичному навчанні. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2015. № 9. С.53-59.
7. Льошенко О.А. Проблеми розвитку емоційної компетентності / О.А. Льошенко //Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: Збірник наукових праць. К.: Логос, 2012. Вип. 14. 2012. С.119 – 126.
8. Ларченко В. Ф. Вчити емоційно правильно сприймати художній текст. Початкова школа, 2016. №12. С. 17-21.
9. Мельник С. Порівнюємо твори різних жанрів (урок літературного читання у 3 класі). Початкове навчання та виховання. 2017. № 33. С. 25-29.

10. Савченко О. Розуміння молодшими школярами літературних творів: сутність процесу і засоби формування. Початкова школа. 2017. № 8. С. 6-12.
11. Сиромятнікова Ю. Урок літературного читання у 3–4 класах із використанням методів критичного мислення. Початкова школа. 2020. № 5-6 (611-612). С. 11-13.
12. Трояновська Г.Я. Театралізація – дійовий метод формування життєвих компетенцій особистості учня / Г.Я. Трояновська // Початкова школа, 2016. №7. С.14-16.
13. Фенцик О. Методика аналізу ліричного твору на уроках літературного читання. Початкове навчання та виховання, 2013. №6. С. 19 – 20.
14. Чумакова А. А. Емоційна культура як педагогічний феномен: підходи, поняття, структура. Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. № 1 (31). С. 63-71.
15. Шалагінов Б. Науковий та «шкільний» аналізи художнього тексту. Всесвітня література в навчальних закладах України. 2014. № 6. С. 7-9.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL : www.mon.gov.ua/images/standart/derj_standart_pochatk_new.doc.
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Навчальні програми для 1-4 класів. Кабінет Міністрів України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

